

ĐẠI BÁT-NIỆT-BÀN KINH TẬP GIẢI

Sưu Tập trình bày: Pháp sư Bảo Lượng-Đời Lương.

QUYỂN 37

Phẩm 20: PHẠM HẠNH (Phần 2)

- Nói Từ bi có lợi ích chân thật.
- Nói rộng về việc bố thí, phát nguyện trong tâm từ.
- Nói rộng về tâm từ mà Bồ-tát tu, tức là muôn hạnh.
- Nói rộng về lợi ích của đức Từ: Voi trông thấy lực sĩ Sư Tử dõng nhà đá đến chỗ trưởng giả Tu-na trước sự chứng kiến của rất nhiều người nữ và Đê-bà-đạt-đa, giặc Kiêu-tát-la, Thái tử Lưu-ly.

“Bồ-tát Ca-diếp bạch Phật rằng: “Bạch Đức Thế tôn!” cho đến “Tu quán như vậy, chẳng phải luống dối hay sao?”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Môn thứ ba, nói về Bốn đẳng, là phần thực hành. Thưa hỏi có hai ý. Ở đây lấy hạnh sông làm câu hỏi.”

Pháp sư Tăng Tông nói: “Việc thưa hỏi có ba lớp. Đây là lớp thứ nhất rằng: “Chúng sinh hiện đang còn đau khổ mà không được cứu vớt, chứng tỏ lòng từ chẳng phải thật!?”

Pháp sư Bảo Lượng nói: “Dưới đây là đoạn lớn thứ ba, nói từ là hạnh thật, sẽ giải thích về lý này, nên trước là, Bồ-tát Ca-diếp đã soạn sẵn câu hỏi về luống dối. Trong đây gồm có sáu lớp. Sau đây là lớp thứ nhất, giải thích thể của tâm từ là hạnh thật. Bồ-tát Ca-diếp sẽ dẫn năm việc, nhằm chứng minh cho câu hỏi về “Không có thật.”

“Bạch Đức Thế tôn! Nếu chẳng phải luống dối mà thật sự ban cho niềm vui” cho đến “Vì chúng sinh không nhờ năng lực oai đức của Chư Phật, Bồ-tát, để tất cả đều được thọ vui?”

Xét: Pháp sư Tăng Tông nói: “Thưa hỏi lớp thứ hai. Nếu tâm từ kia quyết định có lợi ích thật sự, thì tức là chúng sinh chắc chắn sẽ được là khổ?”

“Nếu quả thật không được vui” cho đến “Thì làm sao tương ứng

với nghĩa này.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Câu hỏi thứ hai này nói về hạnh không thật, sẽ không được quả báo chân thật.”

Pháp sư Tăng Tông nói: “Lớp thứ ba, hỏi rằng: “Lấy quả để nghiệm nhân, thì hai việc trái nhau: Hư, thật chưa giải thích, thỉnh cầu Đức Phật giải thích.”

Phật nói: “Lành thay! Thiện nam!” cho đến “Chư Phật, Bồ-tát với lòng Từ chân thật, không luống dối.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Bài kệ đầu nói lòng từ của thế gian. Người tu hành cho rằng bố thí cho là hạnh thật, nên đã bố thí làm phước, tu lòng từ thế gian, đã không có một người, hưởng chi là lòng từ xuất thế gian. Vì sao? Vì dù yêu thương một người, đem niềm vui cho đời, bố thí không được như vậy, lên xuống dễ hiểu.”

Pháp sư Tăng Tông nói: “Y theo phần nói về môn lòng từ có ích thật sự này, có năm lượt làm chứng:

1. Nói tu từ thật sự có công năng chuyển biến cảnh.
2. Nói tâm từ có công năng dứt được phiền não.
3. Nói lòng từ là căn bản của muôn điều lành.
4. Nói về đức từ tức muôn hạnh.

5. Dẫn hạnh từ của quả địa để chứng minh chân thật không luống dối. Đức Phật là biểu trưng cùng cực của lòng từ, được biết nhân địa cũng có lợi ích thân thật. Dù có thể có năm lớp này, nhưng nếu không muốn đáp lại ba câu hỏi thì với năm lớp này đều chứng tỏ lòng từ có lợi ích chân thật, đều đáp câu hỏi đầu thì dưới đây sẽ nêu lại. Câu hỏi thứ hai phát ra đáp riêng, bài kệ này nói: “Công dụng của hạnh từ là tốt đẹp nhất trong các hạnh, đâu chỉ có ích chân thật mà thôi sao? Không thể vì Thanh văn là không thật, rồi làm cho Bồ-tát cũng không thật. Hai câu đã được giảng giải thì câu hỏi thứ ba số tự nhiên được giải thích.”

Pháp sư Bảo Lượng nói: “Phật sẽ đáp câu hỏi của Bồ-tát Ca-diếp, trước Đức Phật khen bài kệ, nói về công đức vô lượng lợi ích chân thật của hạnh từ. Vì sao? Vì có người chỉ ở bên cạnh một người khởi lên lòng từ đem đến cho người ấy niềm vui thì trước sau chắc chắn sẽ được ra khỏi sinh tử. Nếu một người dù từng cúng dường vô lượng thần tiên có năm thần thông cho là ruộng phước, cũng chẳng bằng công đức khởi tâm từ đối với người bên cạnh, chỉ bằng một phần sáu. Bởi cúng dường thần tiên, chỉ mới được quả báo sinh tử! Nếu cứu vớt được một người đau khổ thì thật sự được lợi ích xuất thế. Lại hóa độ vô lượng người thì được thoát khỏi sống chết, phải biết rằng lòng từ là thật.

Giải thích tâm từ có ý nghĩa lợi ích thiết thực, văn xuôi cũng tương đương với bài kệ này.

“Này người thiện nam! Thế nào là Bồ-tát?” Cho đến tư duy chân thật chẳng phải không chân thật.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Năm việc chứng minh tâm từ. Đây là việc thứ nhất, nói về công năng làm cho cảnh (đối tượng) dù không thật, nhưng chúng sanh vẫn được lợi ích chân thật. Như do vàng mà được vui, đất tức là vàng. Nếu không có vàng mà vẫn có được niềm vui thì vàng tức là đất không khác. Lớn nhỏ dung hợp nhau, ngay sự việc đều là thật mà được công dụng đó.”

“Này người thiện nam! Sao gọi là” cho đến “Vì thế nên gọi là tư duy chân thật.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Việc thứ hai, vì dứt được kiết, nên biết chẳng phải luống dối.”

Lại nữa, “Này người thiện nam! Đại Bồ-tát” cho đến “Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Việc thứ ba, do từ có thể sinh ra muôn điều lành, chẳng lẽ không phải thật ư?”

Pháp sư Tăng Tông nói: “Thân bị ghim bởi mũi tên có tẩm thuốc độc, nghĩa là mũi tên tham lam keo kiệt, quyến thuộc muốn cho người đó được yên ổn: Chư Phật, Bồ-tát, liền mời thầy thuốc đến nhổ mũi tên độc, khiến các ruộng phước đến đó để xin.

Người bị nạn nói: “Đừng chạm đến! Hãy chờ tôi xem mũi tên này từ hướng nào bay đến?” Cho đến “Có thể thí, không thể thí, hoặc tài vật nhiều ít, thời gian có thể bố thí được hay không? Bồ-tát cũng như vậy.

“Nếu lúc thực hành thí cho”: Là hợp với ví dụ.

Lại nữa, “Này người thiện nam! Đại Bồ-tát” cho đến “Thường nên siêng năng phát thệ nguyện như vậy.”

Xét: Pháp sư Tăng Tông nói: “Nói chiếc áo rời thân một thước sáu tấc: Như văn kinh dưới nói. Lại nói: “Y phục rời thân bốn tấc không rời, tức là một bên, bốn tấc bốn bên thành một thước sáu tấc. Ở đây tức là nêu bốn bên của chiếc áo kia, chính là nói một mặt áo.”

“Này người thiện nam! Tất cả Thanh văn, Duyên giác, Bồ-tát” cho đến “Vì nghĩa này cho nên là chân thật, chẳng luống dối.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Sáu độ là công hạnh riêng của Bồ-tát. Nói thí cho một việc, năm việc còn lại dễ hiểu. Các hạnh còn lại, Bồ-tát đều thực hành chung với ba thừa. Do vì Phật nói, nên lấy Từ làm gốc. Trước nói “Người”, sau nói “Pháp”, pháp bất tịnh cho đến vô

---

ngã quán, đều nói về hành tướng. Pháp Noãn cho đến Kiến đạo tu đạo, là nói chứng quả sâu cạn. Chánh cần cho đến tám Thánh đạo, là nói tên pháp sâu cạn. Bốn thiền cho đến tam-muội Vô Trách là nói tên định. Tha tâm trí cho đến Phật trí là nói tên trí. Tóm lại tất cả đều dùng tâm từ làm gốc.”

“Này người thiện nam! Người nào làm việc lành, thì được gọi là tư duy thật” cho đến “Sẽ được vô lượng vô biên công đức.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Việc thứ tư nói muôn hạnh tức tâm từ, dứt khổ là từ. Ba thừa đều là diệt khổ, phải được chẳng thật, tức là diệt khổ. Tư duy từ này, sẽ được hết khổ, gọi là thừa.”

“Bồ-tát Ca-diếp bạch Phật rằng: “Bạch Đức Thế tôn!” cho đến “Tâm từ mà Bồ-tát đã tu tập là không có ích lợi”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Việc thứ năm là nói về tâm Từ, vì hiện có lợi ích chân thật, cho nên mới hỏi.”

“Này người thiện nam! Lòng từ của Bồ-tát” cho đến “Là tư duy thật, chẳng phải không có lợi ích.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Có hai thứ chắc chắn sẽ thọ khổ:

1. Vì không cứu vớt.

2. Tuy được niềm vui nhỏ, nhưng lại tăng thêm khổ, đó là Nhất-xiển-đề. Nói về người chắc chắn sẽ chịu quả báo khổ, thật ra cũng không phải chỉ có xiển-đề, mà ngay cả nghiệp ác cũng có, nhưng trạng thái của chúng rất khó nói.

Chịu khổ không nhất định, hễ cho vui thì được, không cho vui thì không được.

Xa thấy Sư tử: Chúng sinh nào không có lòng từ, hễ có người nào gặp thì sẽ cảm thấy sợ hãi! Người có tâm đại bi, dù gặp phải nghịch cảnh, cũng tự nhiên cảm thấy vui, vì có chỗ trở về.”

Pháp sư Tăng Tông nói: “Trước có hai quan điểm đồng nói về tâm từ có lợi ích chân thật. Đã khiến trách một quan điểm, sẽ bày tỏ sự tích, cho nên, Bồ-tát Ca-diếp lập lại câu hỏi trước, Phật liền giải thích.”

“Này người thiện nam! Như lai nói tâm từ này có vô lượng” cho đến “Kinh Đại Niết-bàn, cũng không thể suy nghĩa bàn luận.”

Xét: Pháp sư Tăng Lượng nói: “Nói về pháp thân “Không có duyên”. Nhưng hễ có cảm thì đây sẽ ứng, nhằm chứng tỏ công dụng của đại từ chẳng có khác nhau.”

